

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

26.08.2024. – 30.08.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 02.09.2024. године

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 26.08.2024. – 30.08.2024.

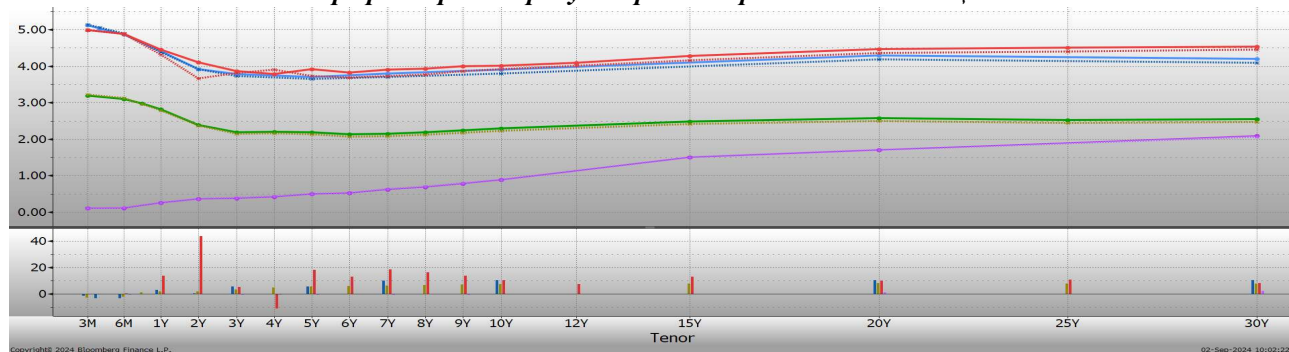
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Зона евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	23.8.24	30.8.24	23.8.24	30.8.24	23.8.24	30.8.24	23.8.24	30.8.24
2 године	2,37	2,39	3,92	3,92	3,68	4,11	0,38	0,37
5 година	2,13	2,19	3,65	3,70	3,73	3,91	0,51	0,51
10 година	2,23	2,30	3,80	3,90	3,91	4,02	0,90	0,90

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке *Vibillove*

Доспијеће	Приноси		
	23.8.24	30.8.24	
3 мјесеца	3,229	3,263	↗
6 мјесеци	3,122	3,098	↘
1 година	2,808	2,825	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 30.08.2024. године (пуне линије) и 23.08.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Протекла недјеља у зони евра је обиљежена објавама већег броја економских индикатора од којих се могу издвојити пад инфлације на нивоу зоне евра у јулу на најнижи ниво од јула 2021. године, али и благи пад стопе незапослености у зони евра на рекордно низак ниво. Податак о приближавању стопе инфлације циљаном нивоу ЕСВ од 2,0% је појачао очекивања по питању још једног смањења каматних стопа ЕСВ у септембру. Поред објављених података, већи број званичника ЕСВ је након љетних одмора давао изјаве о перцепцији будуће монетарне политике. Већина званичника је сагласна да је септембар вјероватно вријеме када ће бити донешена одлука да се каматне стопе смање, по други пут у овој години. Међутим, одређени број чланова УВ и IV ЕСВ је указао на и даље присутну трајност ризика по ценовну стабилност, што би могло утицати на њихове одлуке о додатним смањењима до краја ове године, након септембарске сједнице. Приноси обвезница су биљежили волатилна кретања у зависности од доспијећа, иако објављени подаци у зони евра иду у прилог очекиваном смањењу каматних стопа.

Поред зоне евра, у САД су такође објављени важни економски подаци, посебно податак који је указао на и даље јаку економију ове земље, што би могло да отежа путању Феда по питању обима и броја смањења референтне каматне стопе, па се и то одразило на кретање приноса обвезница зоне евра. У односу на претходну недјељу приноси обвезница зоне евра су повећани, највише на крајњем дијелу криве, а оваква кретања су била под утицајем сличних кретања на тржишту обвезница у САД. Приноси њемачких обвезница

су забиљежили раст између 2 и 7 базних поена, приноси француских обвезница између 3 и 9 базних поена, а приноси италијанских обвезница између 9 и 13 базних поена.

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	БДП – Њемачка (Q/Q) финал.	II квартал	-0,1%	0,2%
2.	БДП – Француска (Q/Q) финал.	II квартал	0,3%	0,3%
3.	БДП – Белгија (Q/Q) финал.	II квартал	0,2%	0,3%
4.	БДП – Финска (Q/Q) финал.	II квартал	-	0,3%
5.	Ifo индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка	АВГ	85,8	87,0
6.	GfK индекс повјерења потрошача – Њемачка	СЕП	-18,2	-18,6
7.	Индекс повјерења потрошача – Италија	АВГ	99,0	98,9
8.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (финал.)	АВГ	-13,4	-13,0
9.	Индекс економског повјерења – ЕЗ	АВГ	96,0	96,0
10.	Монетарни агрегат М3 – ЕЗ (Г/Г)	ЈУЛ	2,7%	2,3%
11.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	АВГ	2,2%	2,6%
12.	Стопа темељне инфлације – ЕЗ (прелим.)	АВГ	2,8%	2,9%
13.	Стопа инфлације – Њемачка (прелим.)	АВГ	2,2%	2,6%
14.	Стопа инфлације – Шпанија (прелим.)	АВГ	2,5%	2,9%
15.	Стопа инфлације – Италија (прелим.)	АВГ	1,3%	1,6%
16.	Стопа инфлације – Француска (прелим.)	АВГ	2,1%	2,7%
17.	Стопа инфлације – Холандија (прелим.)	АВГ	3,1%	3,5%
18.	Стопа незапослености – ЕЗ	ЈУЛ	6,5%	6,5%
19.	Стопа незапослености – Италија	ЈУЛ	7,0%	6,9%
20.	Стопа незапослености – Белгија	ЈУЛ	-	5,5%
21.	Стопа незапослености – Њемачка	АВГ	6,0%	6,0%
22.	Индустријске продаје – Италија (Г/Г)	ЈУН	-	-4,8%
23.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г)	ЈУЛ	-0,9%	-1,1%
24.	Малопродаја – Шпанија (Г/Г)	ЈУЛ	0,3%	0,4%

САД

У фокусу тржишних учесника протекле недеље је било објављивање података о стопи БДП-а у II кварталу, те РСЕ дефлатору за јул, који су указали на то да је економија САД и даље стабилна. Подаци о снажнијем економском расту и још увијек отпорном тржишту рада у САД повећали су могућност да Фед спорије смањује каматне стопе.

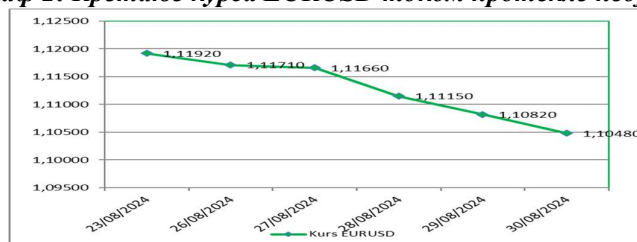
Предсједник Феда из Ричмонда Баркин изјавио је да и даље сматра да постоје потенцијални инфлаторни ризици, чак иако он подржава смањивање каматних стопа због “хлађења” тржишта рада. Баркин је истакао да су потребни веома позитивни подаци у наредних 6 мјесеци да би инфлација достигла свој циљани ниво. Примјетио је и да постоје средњорочни ризици за инфлацију због геополитичких дешавања, деглобализације и тржишта некретнина.

Предсједник Феда из Атланте Бостик је изјавио да вјерује да су тренутни економски услови погодни за смањење каматних стопа, што је развој ситуације бржи него што је очекивао. Бостик је првобитно очекивао да се имплементира једно смањење каматних стопа у IV кварталу ове године. Ипак, према њему бржи пад инфлације и већа стопа незапослености од очекиване (у јулу је достигла 4,3%) сугеришу да би акције монетарне политике требало да буду предузете што прије.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП (Q/Q) – годишњи ниво (2. прелим. податак)	II квартал	2,8%	3,0%	1,4%
2.	Лична потрошња (Q/Q) (прелим.)	II квартал	2,3%	2,9%	1,5%
3.	РСЕ дефлатор (Г/Г)	ЈУЛ	2,5%	2,5%	2,5%
4.	Индекс личних прихода	ЈУЛ	0,2%	0,3%	0,2%
5.	Индекс личних расхода	ЈУЛ	0,5%	0,5%	0,3%
6.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	24. авг	232.000	231.000	233.000
7.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	17. авг	1.870.000	1.868.000	1.855.000
8.	Поруцбине трајних добара П	ЈУЛ	5,0%	9,9%	-6,9%
9.	Број захтјева за хипотекарне кредите	23. авг	-	0,5%	-10,1%
10.	Индекс потрошачког повјерења	АВГ	100,8	103,3	101,9

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недеље

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1192 на ниво од 1,1048.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Тржиште Велике Британије је било затворено у понедељак због празника. Гувернер БоЕ Бејли је изјавио да је прерано прогласити побједу над инфлацијом, али изгледа као да се ризици од упорне инфлације смањују. Бејли није дао јасне сигнале да ли ће званичници БоЕ на састанку у септембру поново гласати за смањење референтне каматне стопе. Инвеститори тренутно очекују још једно смањење у новембру, на 4,75%.

Премијер Стармер је указао на могуће повећање пореза у јесењем буџету, наводећи финансијски дефицит од 22 милијарде GBP који је наслијеђен од претходне владе. Ипак, Стармер је увјерио да се повећања неће односити на порез на доходак, државно осигурање, нити на ПДВ, док специфични порези који треба да буду повећани остају недефинисани. Премијерова најавила повећања пореза долази након прошломјесечног упозорења министрице финансија Ривс о очекиваним повећањима пореза у јесењем буџету. Лабуристичка Влада Велике Британије је охрабрена да задржи свој план за већи порез на богатство, без обзира на упозорења удружења компанија. Извјештај Института за јавно истраживање политике указује на то да би таква повећања могла смањити значајне разлике које постоје међу регијама у Великој Британији. Извјештај наглашава да ће просјечна особа у сјеверној Енглеској до краја деценије бити “сиромашнија” од некога ко живи на југоистоку земље за 210.000 GBP (277.000 USD). Институт за истраживање сматра да би капитални добици требало да буду опорезовани по истој стопи као и плате. Влада Велике Британије разматра планове којим би се послодавцима дозволило да смање петодневну радну недељу на четвородневну недељу са више радних сати, а који би могли позитивно да утичу на продуктивност.

Према подацима Канцеларије за националну статистику Велике Британије, домаћинства која су оптерећена хипотекама су највише погођена инфлацијом у поређењу са другим групама, у години закључно са јуном. Трошкови живота за ова домаћинства су повећани по годишњој стопи од 3,7% у јуну, што је највише забиљежено међу свим социо-економским групама. Људи који изнајмљују станове су се суочили са сличном стопом инфлације, док су се власници кућа суочили са најнижим растом трошкова од око 1,3%. То наглашава неуједначен учинак повећања трошкова живота. У међувремену, број одобрених кредита и обим хипотекарног кредитирања су у јулу повећани на највиши ниво од септембра 2022. године.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Монетарни агрегат М4 (Г/Г)	ЈУЛ	-	2,1%	1,0%
2.	Нето потрошачки кредити (у милијардама GBP)	ЈУЛ	1,3	1,2	0,9
3.	Број одобрених хипотекарних кредита (у '000)	ЈУЛ	60,5	62,0	60,6
4.	Натионвиде индекс цијена кућа (Г/Г)	АВГ	2,9%	2,4%	2,1%

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,84682 на ниво од 0,84149. GBP је депрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,3214 на ниво од 1,3127.

ЈАПАН

Гувернер БоЈ Уеда је поновио да се држи плана повећавања каматних стопа уколико инфлација остане на путањи одрживог достизања циља од 2%. Таро, бивши министар иностраних послова и одбране Јапана, ушао је у трку за вођу владајуће Либерално-демократске партије, уз жељу да обнови фискалну дисциплину. Химино је такође навео да ће БоЈ повећати каматне стопе уколико инфлација буде у складу са очекивањима банке, потврђујући став централне банке, без обзира на недавне поремећаје на тржишту. БоЈ је најавила да ће почети да спроводи прелиминарно истраживање за укључивање података о платама у своје квартално Танкан истраживање. Овај потез има за циљ обезбјеђивање бољег осликавања трендова плата у монетарној политици земље. Јапански медији су објавили да Тојота зауставља производњу у свим својим фабрикама у Јапану због тајфуна Шаншан. У четвртак је објављено да је тајфун Шаншан ослабио након што је погодио острво Кјушу, али да Влада и даље упозорава на то да би јака киша могла да покрене клизишта.

Први пут у посљедњих 15 мјесеци Влада Јапана је повећала своје мјесечне економске процјене, што је знак да се потрошња опоравља. Влада је такође повећала процјене за стамбену изградњу први пут у посљедње двије године. Ова нова перспектива је услиједила након објављивања података који показују да се економија Јапана опоравила у другом кварталу усљед опоравка домаће потражње.

Стопа инфлације у Токију је у августу повећана и премашила је очекивања, те потврђује постојање могућности да БоЈ повећа каматне стопе. Неки економисти сматрају да би ово чак могло да значи да ће инфлација у земљи остати на нивоу вишем од циљаних 2% дуже него што је очекивано. Агенција за финансијске услуге (FSA) планира да испита како велике банке управљају ризицима повезаним са улагањима у обвезнице и ликвидношћу у страним валутама, док се Јапан прилагођава свијету на пољу каматних стопа. Министарство одбране Јапана захтијева рекордан буџет од 8,5 билиона JPY (59 милијарди USD) за наредну годину, што је повећање од 10,5% у односу на иницијални буџет за текућу годину јер жели да ојача своје војне капацитете.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Водећи индекс Ф	ЈУН	108,6	109,0	111,1
2.	Коинцидирајући индекс Ф	ЈУН	113,7	113,2	117,1
3.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г)	ЈУЛ	2,9%	2,8%	3,1%
4.	Индекс повјерења потрошача	АВГ	37,0	36,7	36,7
5.	Стопа незапослености	ЈУЛ	2,5%	2,7%	2,5%
6.	Однос броја запослених и слободних радних мјеста	ЈУЛ	1,23	1,24	1,23
7.	Инфлација у Токију (Г/Г)	АВГ	2,3%	2,6%	2,2%
8.	Индустријска производња (Г/Г) П	ЈУЛ	2,7%	2,7%	-7,9%
9.	Малопродаја (Г/Г)	ЈУЛ	2,8%	2,6%	3,8%
10.	Индекс започетих кућа (Г/Г)	ЈУЛ	-1,0%	-0,2%	-6,7%

Одричање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

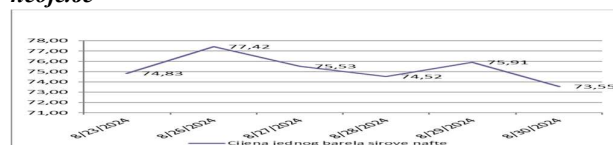
JPY је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 161,58 на ниво од 161,49. JPY је депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 144,37 на ниво од 146,17.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 74,83 USD (66,86 EUR). Почетком недјеље цијена овог енергента је забиљежила приличан раст након израелског напада на циљеве Хезболаха у јужном Либану и након што је Источна либијска влада прогласила ванредно стање на свим нафтним пољима, обустављајући производњу и извоз нафте. Овај потез продубљује економску и политичку нестабилност у Либији, великом произвођачу нафте који је већ искусио неуједначену производњу због застоја у појединим пољима. Разлика између цијена нафте у Европи и Азији достигла је највећи ниво у посљедњих 10 мјесеци због забринутости да ће дијелови испоруке из Либије ускоро бити обустављени. Међународна агенција за енергију (IEA) очекује да би потражња за нафтом у Европи у овој години могла пасти испод нивоа забиљежених током Ковид-19, због слабе прерађивачке производње. Смањење цијене овог енергента је настављено и средином недјеље. EIA (Управа за енергетске информације Министарства енергетике САД) је објавила да су залихе нафте у САД смањене за 846.000 у прошлој недјељи, мање од 3,4 милиона колико је прогнозирао API. Током трговања у четвртак цијена нафте је забиљежила раст под утицајем објављивања података о снажном економском расту у САД и погоршања понуде овог енергента из Либије након што су обустављене операције на 5 извозних терминала. Проблеми у производњи овог енергента у Либији би могли значити повлачење близу 1 милион барела дневно са глобалног тржишта. Крајем недјеље цијена нафте је забиљежила пад од преко 3%, након навода да ОПЕКС+ планира да настави са раније најављеним повећањем производње нафте у IV кварталу. Организација и њени савезници планирају додати 180.000 барела дневно, постепено обнављајући производњу која је заустављена од 2022. године.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 73,55 USD (66,57 EUR), што представља смањење од 1,71% на недјељном нивоу.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

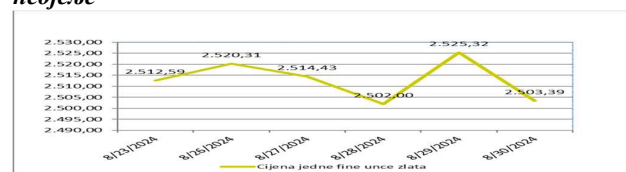

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.512,59 USD (2.244,99 EUR).

Почетком недјеље цијена злата је повећана услед повећања вјероватноће смањења каматних стопа водећих централних банака и забринутости због геополитичких дешавања на Блиском истоку. У уторак се цијена овог племенитог метала кретала у уском распону, док су инвеститори били у ишчекивању објављивања податка о PCE дефлатору у САД. Апрецијација USD и неизвјесност око објављивања података о инфлацији у САД су утицали на смањење цијене злата средином недјеље. У четвртак је успједила корекција навише, те је цијена злата забиљежила рекордно висок ниво (око 2.525 USD по унци). Ипак, израженији раст цијене овог енергента био је ограничен позитивним економским подацима из САД који су протумачени на начин да би Фед могао заузети умјеренију путању смањења каматних стопа. Посљедњег радног дана претходне недјеље цијена злата је забиљежила смањење након објављивања економских података у САД, који су указали на отпорну економију, док су и даље оставили простора за Фед да имплементира смањење каматних стопа ове године.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.503,39 USD (2.265,92 EUR), што представља благо смањење од 0,37% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.